

Internetconsultatie wetsvoorstel vereisten mbo-docenten basisvaardigheden

Input van AOb en BVMBO

1. Wilt u reageren op dit wetsvoorstel? Dan kunt u hier een reactie geven. U kunt dat doen door een bericht achter te laten of door een bericht te uploaden.

Het dalende niveau van basisvaardigheden van mbo-studenten vragen om aandacht voor de kwaliteit van onderwijs in deze vakken. De docent die het onderwijs geeft is daarin een cruciale factor. We ondersteunen daarom van harte de aandacht die er is voor de kwaliteit van lesgeven door docenten in het mbo en specifiek de basisvaardigheden.

Omdat in het huidige stelsel een geen koppeling wordt gemaakt tussen een vak en een bevoegdheid in het mbo (zoals wel het geval is in het vo), mag een docent, ongeacht het vakgebied waarin hij is opgeleid, alle vakken geven waar het bevoegd gezag van de mbo-instelling hem of haar bekwaam toe acht. Ook vakmensen die via een tweejarig pdg-traject benoembaar zijn als docent in het mbo, mogen avo-vakken, en dus ook Nederlands, rekenen en burgerschap, geven. Dit terwijl het pdg-traject in het leven geroepen is om vakmensen tot docent voor het beroepsgericht onderwijs te scholen. Zo kan een mbo-student Nederlands krijgen van een eerste of tweedegraads leraar Nederlands, maar ook van iemand die is opgeleid tot leraar zorg en welzijn of natuurkunde of een timmerman of kapper die zich via een pdg-traject heeft laten omscholen tot mbo-docent. De vakinhoudelijke en vakdidactische verschillen op gebied van Nederlands zijn begrijpelijkerwijs heel groot. Ditzelfde geldt voor het onderwijs in rekenen en wiskunde en burgerschap. Het verschil in de kwaliteit van onderwijs tussen een pdg-docent en een docent die 2^e graads lesbevoegd is, is groot; dit bleek uit eerder onderzoek van de AOb.

Dit betekent dat het niveau van het onderwijs in Nederlands, rekenen en wiskunde en burgerschap sterk afhankelijk is van de docent die het onderwijs geeft. Ditzelfde geldt overigens voor ál het onderwijs in het mbo.

We ondersteunen van harte dat er aanvullende eisen gesteld worden aan docenten die niet zijn opgeleid in het vak dat ze geven. Om de kwaliteit van onderwijs het beste te kunnen waarborgen dient de docent alleen het vak te geven waar deze, via een eerste of tweedegraads lerarenopleiding, toe opgeleid is. Alle stappen in die richting zijn een verbetering t.o.v. de huidige situatie in het mbo, waarin docenten, ongeacht het vakgebied waar ze in opgeleid zijn, álle vakken mogen geven.

Uit onderzoek van de gezamenlijke lerarenorganisaties blijkt dat zowel docenten als managers, ondersteuners en lerarenopleiders in het mbo vinden dat een docent na een lerarenopleiding alleen die vakken zou moeten onderwijzen waartoe hij opgeleid is¹. In de ideale situatie wordt het vak Nederlands gegeven door iemand die een

¹ Bevoegdheden en het opleiden van leraren: uitgangspunten en oplossingsrichtingen voor po, so, vo en mbo. AOb, CNV Onderwijs, FvOv, SPV, Lerarencollectief, BVMBO, mei 2021

eerste of tweedegraads lerarenopleiding Nederlands heeft afgerond. Voor de vakken rekenen en wiskunde is dit de eerste of tweedegraads lerarenopleiding wiskunde en/of economie. En voor Burgerschap zou dit de lerarenopleiding maatschappijleer moeten zijn. Overigens vinden we dit niet alleen van belang voor de basisvaardigheden, maar voor ál het onderwijs in het mbo.

Het wetsvoorstel is een sterke verbetering is t.o.v. de huidige situatie. Het blijft echter wel mogelijk voor praktisch opgeleide vakmensen om avo-vakken te geven en andere vakken waar ze niet toe opgeleid zijn. Idealiter zouden deze pdg-ers alleen de beroepsgerichte vakken mogen geven waar ze toe opgeleid zijn en werkervaring in hebben opgedaan. Dat probleem wordt met dit wetsvoorstel nog niet getackeld. Ook blijft de situatie bestaan dat er voor alle andere vakken dan de basisvaardigheden geen aanvullende vakinhoudelijke en vakdidactische eisen gesteld worden indien ze vakken geven waar ze niet toe opgeleid zijn.

2. Het wetsvoorstel gaat uit van een overgangstermijn van vijf jaar. Is dit volgens u voldoende tijd voor huidige docenten om te voldoen aan de nieuwe wet? (Zie voor nadere toelichting op het overgangsrecht paragraaf 9.2 uit de memorie van toelichting.).

We denken dat vijf jaar voldoende tijd is om te voldoen aan de nieuwe wet. Het gaat immers om een traject met de studielast van een half jaar die over vijf jaar gespreid kan worden. Zoals in de MvT staat wordt binnen deze termijn rekening gehouden met docenten die aan het einde van hun loopbaan zitten en wordt de mogelijkheid geboden om gespreid te scholen in overleg met de werkgever. Van belang hierbij is dat de docent de aanvullende scholing kan volgen binnen werktijd en hier voldoende voor wordt vrijgesteld. De aanvullende scholing dient niet tot verhoging van de werkdruk te leiden.

3. Het wetsvoorstel gaat uit van een termijn van twee jaar om het opleidingstraject van 30 studiepunten te voltooien. Deze twee jaar kan, indien daar redenen voor zijn, verlengd worden met nogmaals twee jaar. Is deze tijd voldoende om dit opleidingstraject af te ronden naast een baan als docent? (Zie voor nadere toelichting paragraaf 2.4.4 uit de memorie van toelichting.).

Dit voorstel is in lijn met de regeling voor zij-instroom in beroep in het vo en mbo en zal daarom op dezelfde manier werken. Van belang hierbij is dat de docent de scholing kan volgen binnen de reguliere werkweek en vrijgesteld wordt van lesuren, zodat de scholing niet tot werkdrukverhoging leidt.

Tevens in lijn met de zij-instroom in beroep regeling, vinden dat ook voor dit traject geldt dat een docent pas de basisvakken Nederlands, rekenen en burgerschap mag

geven als hij of zij daadwerkelijk is gestart met de verplichte extra scholing van 30 erts. Het zou niet mogelijk mogen zijn dat de docent al deze lessen geeft met slechts het voornemen of de toezegging te starten met de scholing. Dit geeft teveel ruimte om de lessen te geven en de scholing uit te stellen.

4. Om vast te stellen welke scholing voor een docent nog noodzakelijk is om onderwijs te geven als docent Nederlands, rekenen of burgerschap en of deze scholing binnen twee jaar kan worden afgerond, wordt voorafgaand aan het scholingstraject een geschiktheidsonderzoek gedaan. Een lerarenopleider en een mbo-docent voeren dit geschiktheidsonderzoek uit. De mbo-docent moet werkzaam zijn bij een andere instelling dan de aanvrager om ervoor te zorgen dat het een onafhankelijk oordeel is. Zijn dit volgens u de juiste actoren om te betrekken bij dit geschiktheidsonderzoek? (Zie voor nadere toelichting paragraaf 2.4.1 uit de memorie van toelichting.).

Ja, we vinden het van belang dat zowel iemand van de lerarenopleiding als een mbo-docent een rol krijgen hierin. Dit sluit ook aan bij onze conclusies uit onze enquête van de gezamenlijke lerarenorganisaties uit 2021. Verschil is dat we hierin concluderen dat het goed is een docent te betrekken van het betreffende onderwijsteam waar de aspirant-docent in komt te werken. We gaan dus niet uit van een docent van een andere instelling. De onafhankelijkheid zou voldoende gegarandeerd moeten worden door de lerarenopleider. Wat wij nog missen in de MvT is de verdere invulling van de rollen. Deze rollen dienen verder uitgewerkt te worden in samenspraak met de beroepsgroep.